

LA FINESTRA DE LA IGUALTAT

La ideologia de les ciències de la salut

L'anomenada Ciència Oficial ha tingut, i té, una participació important en la creació i el manteniment dels models i dels estereotips culturals, i fins i tot de les ideologies i dels principis morals vigents en cada societat. Ella aporta arguments reconeguts com a definitius i indiscutibles. Per tot això es converteix en un instrument de manipulació utilitzat pels poders de torn per a donar suport i sustentar els seus dissenys socials.

La formació universitària no és aliena a aquestes manipulacions, i en el camp de les Ciències de la Salut es manifesten també aquests fenòmens. Considerant que la ginecologia és l'àrea de salut de la dona, ha estat un espai privilegiat per a exercir aquestes influències i modelar actituds socials i estereotips. Durant anys, i fins i tot en els nostres dies, aquesta professió ha estat dominada per barons, que han creat doctrina i exercit un paper patriarcal de control. En l'època actual un nombre creixent de dones es van incorporant a aquesta especialitat, però encara no s'albira un canvi ideològic des d'una perspectiva de gènere. Les actituds professionals de les ginecòlogues reproduïen massa sovint les dels seus col·legues masculins.

En l'origen d'aquesta situació estan els textos acadèmics emprats en la formació mèdica. He cregut interessant realitzar una succinta anàlisi dels mateixos, en un intent de buscar solucions i estratègies de canvi. Durant dècades, els textos més recomanats i utilitzats han estat manifestament sexistes.

J.M. de Miguel, en el seu ja clàssic llibre *La Inmaculada Concepció*, sistematitzava tres etapes en els textos ginecològics:

- Obertament sexistes, amb missatges clars sobre la "inferioritat" de la dona determina-

da per una biologia "diferent" (de la masculina, clar), víctima de cicles i períodes hormonals, i destinada a un destí ineludible que és la reproducció i cria dels fills.

- En un segon període apareixen textos impregnats d'un fals

progressisme, que manté el model biològic masculí com a normal i el femení com anormal. En aquests textos es van incloent els temes d'anticoncepció i reproducció assistida, però impregnats d'aquell determinisme biològic anterior i sense el menor caire crític.

Durant aquest període "progressista" van apareixent textos de divulgació escrits per dones i per a dones que introdueixen un nou estil que critica la ciència mèdica establida, generalment des del camp de les Medicines Alternatives.

Aquests nous plantejaments, d'indubtable influència en l'educació sanitària de les dones, eren no només ignorats, sinó menyspreats i criticats des de les facultats de Medicina i les escoles de l'especialitat ginecològica, temples del saber "científic", que els qualifica d'"acientífics".

En l'actualitat assistim a una pèrdua d'influència formativa dels tractats de les "figures" de l'especialitat, carregats d'ideologia, que estan sent substituïts per monografies dedicades a temes concrets, menys llastrats ideològicament i més fonamentats en aspectes tecnicocientífics. Però en aquests textos, encara que no s'adoctrina de manera explícita, tampoc no apareixen plantejaments crítics basats en una perspectiva de gènere.

En la Infermeria la situació és diferent: fins la seua integració en els estudis universitaris, el 1973, el professorat de les escoles d'Infermeria es componia de ginecòlegs, quasi sempre barons, que impartien una

ria basada en la reducció i adequació dels continguts mèdics, amb textos mèdics, i de monitors infermeres, que impartien l'ensenyament pràctic, consistent en l'aprenentatge de tècniques i tasques i que centrava l'assistència sanitària en el metge, del qual les infermeres eren assistents (ATS significa Assistent Tècnic Sanitari). La reforma universitària d'aquesta professió va permetre un canvi substancial, en modificar els continguts, professionalitzant-los i abandonant aquest esquema minimèdic i de submissió professional. El professorat va canviar, adequant-se al model universitari i donant entrada a les mateixes infermeres en el protagonisme de la docència teòrica. En modificar els continguts i el professorat, es modificaven també els textos de referència, escrits per infermeres i que ja donaven entrada a plantejaments ideològics diferents, que en el camp de la salut de la dona donen cabuda a plantejaments des de les dones i per a les dones, especialment en la Infermeria Especialitzada, l'actual especialitat de Matrona. Això ens permet tindre l'esperança que des d'aquest camp de les Ciències de la Salut es produïska un canvi progressiu de les actituds dels professionals. En això estem.

Francisco Donat Colomer.
Catedràtic de l'Escola d'Infermeria.
Responsable del mòdul de salut sexual i reproductiva

La Unitat d'Igualtat publica la participació en les eleccions a Rectorat desagregades per sexe

REDACCIÓ

El passat 9 de març es realitzava la segona volta a les eleccions al Rectorat de la Universitat de València i la Junta Electoral, a requeriment de la Unitat d'Igualtat, facilitava per primera vegada els resultats desagregats per sexe per tal de calcular l'índex de participació de dones i homes.

Els resultats de la primera volta no evidenciaven diferències significatives per sexe, en relació amb l'índex de participació, segons es despenia de l'informe elaborat per la Unitat d'Igualtat a partir de les dades proporcionades per la Junta Electoral. Els resultats de la segona volta, en valors absoluts, eren pràcticament similars als de la primera, com relaciona l'informe complet elaborat per la Unitat d'Igualtat. La participació va disminuir,

Destaquem

■ **Les dades de participació no demostren diferències significatives per sexe**

■ **La Junta Electoral ha proporcionat per primera vegada els índexs de participació de les eleccions al Rectorat desagregats per sexe**

però tot i ser aquest índex més baix en la segona volta no evidencia diferències significatives per sexe en cap dels cinc col·lectius en què es divideix l'electorat de la UVEG.

En el cas de les dones, la participació total va disminuir en quasi un centenar de votacions, passant de les 5.352 de la primera volta a un total de 5.204 en la segona. Pel que

fa als homes, les 4.663 votacions de la primera volta es van quedar en la segona en 4.415. L'índex de participació femenina va baixar d'un 16,44% en la primera volta a un 15,95% en la segona, mentre que l'índex masculí va pujar del 17,41% de la primera volta a un 17,83% en la segona.

Per col·lectius, en el cas de les dones en tots es va notar una xicoteta diferència a la baixa, tret del col·lectiu PDI doctor, amb un lleuger augment de la participació. Mentre que en el cas dels homes, en tots cinc col·lectius en què es divideix l'electorat universitari l'índex de participació va baixar. La diferència, tanmateix, és poc significativa.

La Unitat d'Igualtat, en compliment del I Pla d'Igualtat i en concret de l'objectiu 2.2 té com a finalitat "elaborar totes les estadístiques amb perspectiva de gènere", incorpora la variable sexe als informes i insta perquè es presenten i es desagreguen per sexes les dades elaborades pels diversos centres i serveis de la Universitat.

361
NOU DISE

Edita: Universitat de València.
Director: Francesc Bayarri.
Cap Redacció: Remei Castelló.
Consell de Redacció: Daniel González, Gonzalo Montiel, Olga Dénia, Alfons Cervera, Magda R. Brox i Manuel Peris.
Disseny i maquetació: Tomàs Gorria.
Fotografia: Miguel Lorenzo.
Correcció lingüística: Agustí Peiró.
Administració i Serveis: Paco González, Vicent Martínez i Enrique Pino Valle.

Contractar Publicitat: Publipress. Tel. 96 391 84 00.
Redacció: Gabinet de Premsa (Avinguda de Blasco Ibáñez 13, 46010). Tel. 96 386 41 13
Correu electrònic: premsa@uv.es.
Nou DISE digital: http://www.uv.es/~noudise.
Impremta: Rotodomech S.L.
Dipòsit legal: V-1.612-1997.
ISSN: 1138-0624.
Nombre d'exemplars: 12.000.